

**Dr. Öğretim Üyesi Yıldırım TAYLAR
Araştırma Görevlisi Dr. Özgecan GÖK
Araştırma Görevlisi Dr. Burcu DEMİRBAŞ AKSÜT
Emine Sevcan ARTUN**

MÜKELLEF HAKLARININ KORUNMASI BAKIMINDAN HUKUKÎ GÜVENLİK İLKESİ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER	IX
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM VERGİ HUKUKU AÇISINDAN HUKUKÎ GÜVENLİK İLKESİNİN TANIMI, GELİŞİMİ, UNSURLARI, DİĞER TEMEL HAKLAR VE İLKELERLE İLİŞKİSİ

I. GENEL ÇERÇEVE.....	3
II. TANIM-KAVRAM.....	6
III. TARİHİ GELİŞİMİ	7
IV. HUKUKÎ GÜVENLİK İLKESİNİN ALT UNSURLARI.....	10
A. Genel Açıklama.....	10
B. Belirlilik İlkesi.....	11
1. Genel Olarak.....	11
2. Kanunların Belirliliği ve Kuralların Açıklığı İlkesi: Hukukî Güvenliği Sağlama Fonksiyonundaki Birlik.....	14
3. Belirlilik ve Açıklık İlkesinin Ayrılan Yönleri.....	21

4. Öngörülebilirlik ve Hesap Edilebilirlik	23
5. İstikrarın Sağlanması	24
C. Geçmişe Etki Yasağı	25
1. Genel Olarak.....	25
2. Gerçek Geçmişe Etki.....	29
3. Gerçek Olmayan Geçmişe Etki.....	30
4. Alman Vergi Hukuku'nda Geçmişe Etkili Düzenlemeler Bakımından Yaşanan Gelişmeler.....	31
D. Güvenin Korunması İlkesi (Haklı Beklenti)	34
1. Genel Olarak.....	34
2. Dürüstlük (Objektif İyiniyet) Kuralı ve Güvenin Korunması.....	37
3. Güveni Doğuran Olaylar	40
V. YORUM ve KIYAS YASAĞI.....	44
VI. HUKUKÎ GÜVENLİK İLKESİNİN TEMEL HAKLARLA VE İLKELERLE İLİŞKİSİ.....	49
A. Genel Açıklama.....	49
B. Hukukî Güvenlik İlkесinin Temel İlkelerle İlişkisi.....	50
1. Genel Olarak.....	50
2. Hukuk Devleti İlkesi.....	52
3. Ölçülülük İlkesi.....	56
4. Eşitlik İlkesi	59
5. Kanunilik İlkesi	65
C. Hukukî Güvenlik İlkesinin Temel Hak ve Özgürlüklerle İlişkisi	72
1. Genel Olarak.....	72
2. Vergi Hukuku Açısından Hukukî Güvenlik İlkesinin Negatif Statü Hakları ile İlişkisi	72
a. Genel Olarak.....	72
b. Mülkiyet Hakkı.....	74
c. Maddî ve Manevî Varlığını Koruma ve Geliştirme Hakkı.....	76

---

d.	Kişi Hürriyeti ve Güvenliği Hakkı.....	77
e.	Özel Hayatın Gizliliği	78
f.	Yerleşme ve Seyahat Hürriyeti.....	81
g.	Hak Arama Hürriyeti	82
h.	Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması.....	87
3.	Vergi Hukuku Açısından Hukukî Güvenlik İlkesinin Pozitif Statü Hakları ile İlişkisi	88

İKİNCİ BÖLÜM

VERGİ HUKUKUNA İLİŞKİN SOMUT DÜZENLEME VE UYGULAMALARDADA HUKUKÎ GÜVENLİK İLKESİ

I.	GENEL ÇERÇEVE.....	93
II.	VERGİ HUKUKUNDA BELİRLİLİK İLKESİ.....	94
A.	Genel Açıklama.....	94
B.	Vergi Hukukunda Belirlilik İlkesi Açısından Özellik Arz Eden Durumlar.....	96
1.	Genel Olarak.....	96
2.	Vergi Mevzuatının Karmaşıklığı ve Sıkça Değişmesi.....	99
3.	Vergilendirme Konusunda İdareye Verilen Yetkilerde Belirsizlikler.....	105
a.	Genel Olarak.....	105
b.	Düzenleyici İşlemlerde Tanınan Takdir Yetkisi	107
aa.	Cumhurbaşkanına Tanınan Takdir Yetkisi.....	107
bb.	Kanunla Hazine ve Maliye Bakanlığına Verilen Yetkiler	114
c.	Bireysel (Şahsa Özgü) İdarî İşlemlerde Tanınan Takdir Yetkisi	115
4.	Yargı Kararlarının Hızlı Değişmesi ve Yerleşik İçtihattan Yoksunluk	120
5.	Denetim Konusundaki Belirsizlikler.....	123

6. Mükellef Aleyhine Sonuç Doğuran Bazı Kurumların Uygulanma Süreleri Hakkında Üst Sınırın Verilmemesi	126
7. Sıkça Vergi Affi Niteliğinde Kanunlar Çıkarılması	127
8. Güvence Önlemlerinin Uygulanmasında Belirsizlikler	129
III. VERGİ KANUNLARININ GEÇMİŞE YÜRÜMEZLİĞİ-	
GEÇMİŞE ETKİ YASAĞI.....	133
A. Genel Açıklama.....	133
B. Geçmişe Yürümenin-Etkinin Tespiti.....	139
C. Anayasa Mahkemesi Kararları Çerçevesinde Geçmişe Yürüme	141
1. Gelir Vergisine İlişkin Bazı Kararlarda	141
2. Ekonomik Denge Vergisine İlişkin Kararda	144
3. 4481 Sayılı Kanun'la İlgili Kararda.....	145
4. 5035 Sayılı Kanun'la İlgili Kararda (Motorlu Taşıtlar Vergisi)	146
5. 3824 Sayılı Kanun'la İlgili Kararda (Fon Payına İlişkin)	147
6. 5615 Sayılı Kanun'la İlgili Kararda (Ücretlilerde Vergi İndirimine İlişkin)	148
7. 5766 Sayılı Kanun'la İlgili Kararda (6183 Sayılı Kanun'a Eklenen Sorumluluk Hükümlerine İlişkin).....	150
D. Geçmişe Yürüme/Etki Konusunda Ara Değerlendirme Ve Öneriler.....	152
SONUÇ	155
KAYNAKÇA	163